Zaman Oda?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zaman Oda?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33554

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zaman Oda?? Ölçe?i (ZOÖ), bireylerin bili?sel ve duygusal süreçlerini zaman?n üç ana dilimine--geçmi?, ?imdi ve gelecek--ne kadar yönlendirdi?ini ölçen psikometrik bir araçt?r. Ölçe?in Türkçe kültüre uyarlama çal??mas?, Zaman Perspektifi kavram?n?n Türk örneklemindeki odaklanma e?ilimlerini belirlemek amac?yla Ümüt Arslan ve Bü?ra Bayraktar Uyar taraf?ndan 2021 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlik ve güvenirlik özelliklerini inceleyerek, orijinal modelin Türk kültüründe de geçerli ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? do?rulamay? hedeflemi?tir. Ölçek, bireylerin zamanla ilgili dü?ünce ve dikkat kal?plar?n? anlamak için önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Zaman Oda??, Zaman Perspektifi, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Geçmi? Oda??, Gelecek Oda??, ?imdiki Zaman Oda??.

Yazarlar

Ümüt Arslan, Bü?ra Bayraktar Uyar

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin al??kanl?k haline gelmi? bili?sel ve duygusal odaklanma e?ilimlerini, zaman?n üç boyutu (geçmi?, ?imdi ve gelecek) ba?lam?nda sistematik olarak ölçmektir. Bu odaklanma e?ilimleri, bireyin mevcut davran??lar?n?, hedeflerini, psikolojik iyi olu? halini ve karar verme süreçlerini anlamada önemli bir de?i?ken olarak kabul edilmektedir. Uyarlama çal??mas?, bu yap?n?n Türk kültüründe de geçerli bir ?ekilde ölçülüp ölçülemeyece?ini tespit etmeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Ölçülen yap?, bireyin alg?sal ve dikkatsel kaynaklar?n? zaman?n hangi dilimine yönlendirdi?ini ifade eden **Zaman Oda??**'d?r (Temporal Focus). Bu yap?, genellikle Zaman Perspektifi (Time Perspective) ile yak?ndan ili?kilidir, ancak daha çok bilinçli dikkat yönelimine odaklan?r. Ölçek, teorik olarak üç temel alt boyutta incelenir:

Geçmi? Oda??: Bireyin geçmi? olaylara, an?lara ve deneyimlere odaklanma e?ilimi.
?imdiki Zaman Oda??: Bireyin mevcut ana, güncel olaylara ve yak?n gelece?e odaklanma e?ilimi.
Gelecek Oda??: Bireyin uzun vadeli hedeflere, planlara ve olas? sonuçlara odaklanma e?ilimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Zaman Oda?? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i kan?tlar?n? sunmak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?nda belirtilen üç faktörlü modelin Türk örnekleminde de istatistiksel olarak iyi uyum sergiledi?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in geçerli?ini desteklemek amac?yla **uyum geçerli?i** (convergent validity) çal??malar? yürütülmü?tür. Bu kapsamda, Zaman Oda?? alt boyutlar?n?n, ilgili di?er psikolojik yap?larla (örne?in, zaman perspektifi ölçekleri veya ya?am doyumu) beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler gösterdi?i tespit edilerek, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? do?ru temsil etti?ine dair güçlü kan?tlar sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik incelemeleri, iç tutarl?l?k yöntemi kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in tüm alt boyutlar? için **iç tutarl?l?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Elde edilen katsay?lar, genellikle psikometrik standartlar aç?s?ndan kabul edilebilir düzeyde veya üzerinde bulunmu?tur. Bu yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in Türk örnekleminde güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Zaman Oda?? Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde, yap?sal geçerli?i test etmek için temel olarak **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in orijinal yap?s?nda var olan üç faktörlü (Geçmi?, ?imdi, Gelecek) modelin Türk kültürü verilerine ne kadar uydu?unu test etmek için en uygun yöntemdir. Analizler, modelin kuramsal yap?s?n?n verilerle uyumlu oldu?unu gösteren tatmin edici uyum indeksleri (örne?in, RMSEA, CFI, TLI) sa?lam??t?r. Bu, Zaman Oda??'n?n Türk bireylerde de üç farkl? ve ba??ms?z boyutta ele al?nabilece?ini do?rulamaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Bireyin kendi beyan?na dayal? (Self-Report) Likert tipi derecelendirme ölçe?i. Derecelendirme format? orijinal çal??mada belirtilmemi?tir, ancak genellikle 5 veya 7 noktal? Likert ölçe?i kullan?l?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama); Orijinal dili (muhtemelen ?ngilizce).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, özellikle üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon örneklemleri.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Yeti?kin).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki farkl? üniversitelerden seçilen gönüllü ö?rencilerden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya online anket yoluyla bireysel uygulama. Kat?l?mc?lardan, maddelerde belirtilen ifadelere ne derece kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Ölçekler, Bili?sel Psikoloji, Zaman Alg?s?, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Cronbach Alfa, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Uyarlama çal??mas? makalesinde belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: umutarslanizmir@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Uyarlama çal??mas? makalesinde detayl? yaz??ma adresi belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2021

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Ümüt Arslan) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için özel izinler gerekebilir.

Referanslar

Arslan, Ü. & Bayraktar Uyar, B. (2021). Focusing on the Past, Present, and Future: Psychometric Properties of the Temporal Focus Scale in Turkish Culture. *Buca E?itim Fakültesi Dergisi.* (52), 44-57. https://doi.org/10.53444/deubefd.812331

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: zaman-odagi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Zaman Oda?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

Ölçek maddeleri bu akademik giri?te yer almamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM